



FACT BOOK ความตกลงเขตการค้าเสรีบิมสเทค

BIMSTEC Free Trade Area : BIMSTEC FTA

BIMSTEC



1. บทนำ

BIMSTEC (The Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation) เป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่อยู่ในอนุทวีปเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเกิดขึ้นจากนโยบายมองตะวันตก (Look West Policy) ของไทย โดยมีวัตถุประสงค์ให้ไทยเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เพื่อเสริมสร้างประโยชน์ร่วมกันทั้งในด้านการค้าและการลงทุน เทคโนโลยี คมนาคม การสื่อสาร พลังงาน การท่องเที่ยว และประมง รวมทั้งส่งเสริมการให้ความช่วยเหลือระหว่างกัน

กลุ่ม BIMSTEC ได้จัดตั้งเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2540 โดยมีประเทศสมาชิก 4 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ ศรีลังกา อินเดีย และไทย และสหภาพพม่าได้เข้าเป็นสมาชิกในเดือนธันวาคม 2540 ต่อมาเนปาล และภูฏาน ได้เข้าเป็นสมาชิกในเดือนธันวาคม 2546 รวมมีสมาชิก 7 ประเทศ ตามลำดับ

2. ความเป็นมาของการจัดทำเขตการค้าเสรี BIMSTEC

ในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจ/การค้า BIMSTEC ครั้งที่ 4 ณ กรุงโคลัมโบ ประเทศศรีลังกา ได้พิจารณาแนวทางเพื่อขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น จึงเห็นชอบให้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเจรจาจัดทำกรอบความตกลงเขตการค้าเสรี BIMSTEC

เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2547 รัฐมนตรีเศรษฐกิจ/การค้าของประเทศสมาชิก BIMSTEC ได้ร่วมลงนามกรอบความตกลงเขตการค้าเสรี BIMSTEC โดยมีนายกรัฐมนตรีของไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ BIMSTEC ร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีลงนามกรอบความตกลงฯ และเห็นชอบให้ไทยเป็นประเทศประธานการประชุมคณะกรรมการเจรจาการค้า (Trade Negotiating Committee : TNC) เพื่อเจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี BIMSTEC

3. กรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรี BIMSTEC

การจัดตั้งเขตการค้าเสรีในกรอบ BIMSTEC (The BIMSTEC Free Trade Area) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนภายในประเทศสมาชิกและเพื่อดึงดูดนักลงทุนจากภายนอกให้เข้ามาทำการค้าและการลงทุนกับประเทศสมาชิก BIMSTEC ให้มากขึ้น

โดยขอบเขตครอบคลุมตกลงครอบคลุมการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน และความ
ร่วมมือทางเศรษฐกิจ

กรอบความตกลงฯ ครอบคลุมสาระสำคัญ ดังนี้

● การเปิดเสรีการค้าสินค้า

ประเทศสมาชิกได้ตกลงที่จะแบ่งสินค้าที่จะนำมาเจรจาลด/ยกเลิกภาษีออกเป็น 2
กลุ่ม คือ กลุ่มสินค้าเร่งลดภาษี (Fast Track) และกลุ่มสินค้าที่จะเจรจาภาษีปกติ
(Normal Track) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มสินค้าลดภาษีเร็ว (Fast Track)

กรอบความตกลงฯ ได้กำหนดกรอบเวลาการลดภาษี ดังนี้

กรอบเวลาการลดภาษีสำหรับ Fast Track

ประเทศ	อินเดีย ศรีลังกา ไทย	บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า เนปาล
อินเดีย ศรีลังกา ไทย	1 ก.ค. 2006 ถึง 30 มิ.ย. 2009	1 ก.ค. 2006 ถึง 30 มิ.ย. 2007
บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า เนปาล	1 ก.ค. 2006 ถึง 30 มิ.ย. 2011	1 ก.ค. 2006 ถึง 30 มิ.ย. 2009

- การลด/ยกเลิกภาษีของประเทศกำลังพัฒนา (อินเดีย ศรีลังกา และไทย) จะเริ่ม
ลด/ยกเลิกภาษีระหว่างกันตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2006 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2009 โดย
ภาษีจะลดเป็นศูนย์ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2009 และจะลด/ยกเลิกภาษีศุลกากรให้ประเทศ
พัฒนาน้อยที่สุด (บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า และ เนปาล) ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2006
ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2007 และภาษีจะลดเป็นศูนย์ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2007

- การลด/ยกเลิกภาษีของประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า และ
เนปาล) จะลด/ยกเลิกภาษีให้ประเทศกำลังพัฒนา (อินเดีย ศรีลังกา และไทย) ตั้งแต่วันที่ 1
กรกฎาคม 2006 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2011 โดยภาษีจะลดเป็นศูนย์ในวันที่ 1 กรกฎาคม
2011 และจะลด/ยกเลิกภาษีศุลกากรให้ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดด้วยกัน ตั้งแต่วันที่ 1

กรกฎาคม 2006 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2009 โดยภาษีจะลดเป็นศูนย์ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2009

2. กลุ่มสินค้าลดภาษีปกติ (Normal Track)

กรอบความตกลงฯ ได้กำหนดกรอบเวลาการลดภาษี ดังนี้

กรอบเวลาการลดภาษีสำหรับ Normal Track

ประเทศ	อินเดีย ศรีลังกา ไทย	บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า เนปาล
อินเดีย ศรีลังกา ไทย	1 ก.ค. 2007 ถึง 30 มิ.ย. 2012	1 ก.ค. 2007 ถึง 30 มิ.ย. 2010
บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า เนปาล	1 ก.ค. 2007 ถึง 30 มิ.ย. 2017	1 ก.ค. 2007 ถึง 30 มิ.ย. 2015

- การลด/ยกเลิกภาษีของประเทศกำลังพัฒนา (อินเดีย ศรีลังกา และไทย) จะเริ่มลด/ยกเลิกภาษีระหว่างกันตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2007 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2012 โดยภาษีจะลดเป็น 0-5% ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2012 และจะลด/ยกเลิกภาษีศุลกากรให้ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า และ เนปาล) ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2007 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2010 โดยภาษีจะลดเป็น 0-5% ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2010

- การลด/ยกเลิกภาษีของประเทศพัฒนาน้อยที่สุด จะลดภาษีให้ประเทศกำลังพัฒนาตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2007 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2017 โดยภาษีจะลดเป็น 0-5% ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2017 และจะลด/ยกเว้นภาษีศุลกากรให้ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดด้วยกันตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2007 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2015 โดยภาษีจะลดเป็น 0-5% ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2015

3. สินค้ากลุ่ม Negative List : NL

กรอบการเจรจากำหนดให้สมาชิกมีรายการสินค้าที่ไม่ลดภาษีได้ แต่จะต้องกำหนดเพดานจำนวนรายการสินค้าที่จะไม่นำมาลดภาษี นอกจากนี้ ประเทศกำลังพัฒนาจะต้องพิจารณาการลดภาษีให้เฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Derogation) ด้วย

● การเปิดเสรีการค้าบริการ

การเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการมีกรอบเวลาการเจรจาเริ่มตั้งแต่ปี 2005 และให้แล้วเสร็จในปี 2007 ซึ่งครอบคลุมสาขาสำคัญๆ โดยใช้แนวทาง Positive list approach (PL) และมีการให้การปฏิบัติเป็นพิเศษและแตกต่าง และความยืดหยุ่นแก่ประเทศพัฒนา น้อยที่สุด เพื่อเสริมสร้างโอกาสการค้าของประเทศดังกล่าวให้สมดุล และเท่าเทียมกัน

● การเปิดเสรีการลงทุน

การเจรจาเปิดเสรีการลงทุนมีกรอบเวลาการเจรจาเริ่มตั้งแต่ปี 2005 และให้แล้วเสร็จในปี 2007 โดยใช้หลักการเจรจาการค้าบริการเพื่อเป็นไปตามกรอบความตกลง FTA คือเปิดตลาดแบบ Positive list approach และมีการปฏิบัติเป็นพิเศษแก่ประเทศ LDCs และสอดคล้องกับ WTO

● ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอื่นๆ

ให้มีการเสริมสร้างความร่วมมือในสาขาต่างๆ ภายใต้กรอบ BIMSTEC ให้ก้าวหน้ามากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างกัน อาทิ การจัดทำความตกลงการยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangements : MRAs) และความร่วมมือด้านพิธีการด้านศุลกากร เป็นต้น

4. ความคืบหน้าการเจรจาเขตการค้าเสรี BIMSTEC

คณะกรรมการเจรจาการค้า (Trade Negotiating Committee : TNC) ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี BIMSTEC เพื่อให้แล้วเสร็จตามกรอบเวลาที่กำหนด

ปัจจุบันได้มีการประชุมคณะกรรมการเจรจาการค้ารวม 10 ครั้ง โดยการประชุมครั้งที่ 10 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 21-27 ธันวาคม 2548 ที่ประเทศเนปาล และได้มีการประชุมคณะทำงาน (working groups) 5 คณะ เพื่อหารือรายละเอียดของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (rules of origin) ความตกลงว่าด้วยการระงับข้อพิพาท ด้านการค้าบริการ และการลงทุน และมีเรื่องความร่วมมือทางศุลกากรที่จะต้องเจรจากันต่อไป สาธารณูปการประชุมสรุปได้ดังนี้

4.1 การค้าสินค้า

1. Fast Track

ประเทศสมาชิกได้ตกลงว่าจะมีการลดภาษีสินค้าใน Fast Track คิดเป็นร้อยละ 10 ของพิกัดศุลกากร 6 หลัก ขณะนี้ ที่ประชุมได้แลกเปลี่ยนรายการสินค้าที่จะนำมาทยอยยกเลิกภาษีศุลกากรภายใต้ Fast Track แล้ว ซึ่งจะต้องลด/ยกเลิกภาษีตามเวลาที่กำหนดไว้

2. Normal Track

ประเทศสมาชิกได้ตกลงให้ลด/ยกเลิกภาษีสินค้าออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มสินค้าลดภาษีเหลือร้อยละ 0 (Normal Track Elimination : NTE) ซึ่งไทยเห็นว่าควรจะมีจำนวนรายการสินค้าที่ยกเลิกภาษีให้มากที่สุด

2) กลุ่มสินค้าลดภาษีเหลือร้อยละ 1-5 (Normal Track Reduction : NTR) ซึ่งกำหนดให้ลดภาษีในสัดส่วนที่เท่ากันทุกปี โดยจะมีการทบทวนให้นำมาลดภาษีเป็น 0% ซึ่งจะต้องเจรจากำหนดเวลาที่นำมาทบทวนต่อไป

3. สินค้ากลุ่ม Negative List : NL

ประเทศสมาชิกส่วนใหญ่เห็นชอบที่จะให้มีเพดานของสินค้าที่ไม่ลดภาษีระหว่างกันใน Negative List คิดเป็นร้อยละ 20 ของพิกัดศุลกากรระดับ 6 หลัก โดยจะมีการทบทวนรายการสินค้าดังกล่าวเพื่อนำมาลดภาษีต่อไป ในขณะที่ไทยเห็นว่าสมาชิกควรลดรายการสินค้าใน Negative List ให้เหลือน้อยที่สุด และไทยได้เสนอหลักการต่างตอบแทน เพื่อลดจำนวนรายการใน Negative List แต่สมาชิกไม่เห็นด้วยกับหลักการต่างตอบแทน ขณะนี้สมาชิกอยู่ระหว่างการเจรจาสองฝ่าย เพื่อขอให้ประเทศสมาชิกถอนสินค้าที่ประเทศตนมีศักยภาพในการส่งออกให้มากที่สุดออกจากรายการใน NL

4.2 กฎแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin : RO)

คณะทำงานด้านกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ที่ประชุมเห็นชอบแนวทางกำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้าที่จะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรสำหรับกฎที่ไม่ได้ใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Not Wholly Produced or Obtained) โดยสินค้านี้จะต้องผ่านการแปรสภาพสินค้าในระดับพิกัดศุลกากร 4 หลัก และต้องมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มภายในประเทศ (Local Content) แต่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ในเรื่องของสัดส่วนมูลค่าเพิ่มภายในประเทศ นอกจากนี้ ยังต้องมีการเจรจาจำนวนสินค้าที่เสนอขอใช้กฎเฉพาะรายสินค้า (Product Specific Rules : PSRs) และการสะสมมูลค่าเพิ่มระหว่างสมาชิก (Regional Cumulation) ซึ่งยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้

4.3 การยุติข้อพิพาท

ที่ประชุมคณะทำงานว่าด้วยกลไกการระงับข้อพิพาท มีความคืบหน้าอย่างมาก โดยสามารถตกลงกันในรายละเอียดของร่างความตกลงว่าด้วยกลไกและกระบวนการระงับข้อพิพาทได้เกือบหมดแล้ว

4.4 การค้าบริการและการลงทุน

ที่ประชุมได้เริ่มเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน ครั้งที่ 1 โดยอินเดียเป็นประธาน ได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการค้าบริการของแต่ละประเทศ และเห็นชอบให้เปิดตลาดการค้าบริการและการลงทุนแบบ positive list approach และมีการปฏิบัติเป็นพิเศษแก่ประเทศ LDCs สำหรับการคุ้มครองการลงทุนจะครอบคลุมทั้งภาคการผลิตและภาคบริการ

ความคืบหน้าต่อไปสามารถติดตามได้ในเว็บไซต์ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ www.thaifta.com และ www.dtn.moc.go.th

5. การค้าระหว่างไทยและกลุ่มประเทศสมาชิก BIMSTEC

ประเทศ	มูลค่า: ล้านบาทสหรัฐ					%Δ	(%) ของการค้า BIMSTEC	ดุลการค้า
	2544	2545	2546	2547	2548 (ม.ค.-พ.ย.)			
อินเดีย	1,154.10	1,184.80	1,508.50	2,049.2	2,518.7	32.91	46.69	182.8
พม่า	1,159.30	1,226.20	1,339.30	1,954.5	2,267.2	28.09	42.03	-966.8
บังกลาเทศ	260.7	253.9	301.6	388.2	392.7	10.71	7.2	337.1
ศรีลังกา	180.6	158.8	168	192.7	188.1	5.56	3.4	165.1
เนปาล	30.9	22.2	29.3	39.3	24.5	-33.42	0.45	22.2
ภูฏาน	1	1.5	1.6	2.9	2.7	0	0.05	1.7
ไทย-BIMSTEC	2,786.70	2,847.50	3,348.30	4,626.8	5,393.90	27.29	2.57	-258.0

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

ในปี 2548 (ม.ค.- พ.ย.) การค้าระหว่างไทย-กลุ่ม BIMSTEC มีมูลค่าถึง 5,393.90 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือมีการขยายตัวร้อยละ 27.29 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 2.57 ของการค้ารวมของไทย มูลค่าการส่งออกของไทยไปยังกลุ่ม BIMSTEC มีมูลค่า 2,568.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวสูงขึ้นร้อยละ 32.95 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อน และการนำเข้าของไทยจากกลุ่ม BIMSTEC มีมูลค่า 2,826.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือขยายตัวสูงขึ้นร้อยละ 22.55 จากระยะเดียวกันของปี 2547 ทำให้ไทยยังขาดดุลการค้ากับ BIMSTEC ลดลงเหลือเพียง 258.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับแรกของไทยคือ อินเดีย รองลงมาเป็นสหภาพพม่า บังกลาเทศ ศรีลังกา เนปาล และภูฏาน ในปี 2548 (ม.ค.-พ.ย.) ไทยมีมูลค่าการค้ากับอินเดียถึง 2,518.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 46.69 ของมูลค่าการค้ากับกลุ่ม BIMSTEC) การค้าไทยกับพม่ามีมูลค่า 2,267.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ร้อยละ 42.03 ของมูลค่าการค้ากับกลุ่ม BIMSTEC) การค้าไทยกับบังกลาเทศมีมูลค่า 392.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ร้อยละ 7.2 ของมูลค่าการค้ากับกลุ่ม BIMSTEC) การค้าไทยกับศรีลังกามีมูลค่า 188.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ร้อยละ 3.4 ของมูลค่าการค้ากับกลุ่ม BIMSTEC) การค้าไทยกับเนปาลมีมูลค่า 24.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ร้อยละ 0.45 ของมูลค่าการค้ากับกลุ่ม BIMSTEC) และไทยมีมูลค่าการค้ากับภูฏาน 2.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ร้อยละ 0.05 ของมูลค่าการค้ากับกลุ่ม BIMSTEC)

สินค้าส่งออกของไทย

สินค้าสำคัญที่ไทยที่มีศักยภาพในการส่งออกไปยังประเทศในกลุ่ม BIMSTEC ได้แก่ เม็ดพลาสติก เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรและส่วนประกอบ ผ้าผืน เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ รถยนต์อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำมันดิบ เครื่องยนต์ ปูนซีเมนต์ เป็นต้น

สินค้านำเข้าของไทย

สินค้านำเข้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากประเทศในกลุ่ม BIMSTEC ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ สินแร่โลหะอื่นๆ เคมีภัณฑ์ น้ำมันสำเร็จรูป

ไม้ซุง ไม้แปรรูปและไม้อื่น ๆ เหล็กและเหล็กกล้า เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช และเนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค เป็นต้น

การค้าบริการและการลงทุนของไทย

ธุรกิจบริการและการลงทุนที่ไทยมีศักยภาพและมีโอกาสขยายตัวสูง ได้แก่ สาขาการท่องเที่ยว โรงแรม/ที่พัก ร้านอาหาร ก่อสร้าง สุขภาพ ด้านการศึกษา และการขนส่ง ซึ่งสาขานี้จะรองรับการขยายตัวทางการค้าภายใต้เขตการค้าเสรีต่อไปในอนาคต

6. โครงสร้างสินค้าส่งออกและสินค้านำเข้า ที่สำคัญของสมาชิก

ประเทศสมาชิก BIMSTEC โครงสร้างสินค้าส่งออกและสินค้านำเข้าที่สำคัญ ดังนี้

บังกลาเทศ

- **สินค้าส่งออกสำคัญ** ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องแต่งกายชนิดถัก และชุดชั้นใน ปอและผลิตภัณฑ์ กุ้งและปลาแช่แข็ง หนังและผลิตภัณฑ์
- **สินค้านำเข้าสำคัญ** ได้แก่ สินค้าทุน สิ่งทอ ฝ้าย ด้ายเส้นใยประดิษฐ์ ข้าวสาลี ข้าว และน้ำมันสำหรับปรุงอาหาร

ภูฏาน

- **สินค้าส่งออกสำคัญ** ได้แก่ ไฟฟ้า แคลเซียมคาร์ไบด์ ซีเมนต์ ปาร์ติเคิลบอร์ด ไม้ซุง และเครื่องเทศ

- **สินค้านำเข้าสำคัญ** ได้แก่ อุปกรณ์โทรคมนาคม สินค้าอาหารและเครื่องดื่ม (ข้าว ข้าวสาลี น้ำมันพืช เบียร์) สินค้าเชื้อเพลิง (ถ่านหิน, ถ่านไม้, น้ำมันดีเซล, น้ำมันดิบ)

อินเดีย

- **สินค้าส่งออกสำคัญ** ได้แก่ อัญมณีและเครื่องประดับ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผ้าฝ้าย และเส้นใย สิ่งทอทำด้วยมือ หนังสือและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เครื่องมือช่าง เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จากทะเล ข้าว ชา และน้ำมันปรุงอาหาร

- **สินค้านำเข้าสำคัญ** ได้แก่ สินค้าเชื้อเพลิง (จากแร่และผลิตภัณฑ์น้ำมัน) ไข่มุกรัตนชาติและกึ่งรัตนชาติ เครื่องจักรไฟฟ้า สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์ อินทรีย์และอนินทรีย์ และน้ำมันพืช

พม่า

- **สินค้าส่งออกสำคัญ** ได้แก่ อาหารและสัตว์มีชีวิต (ข้าว และถั่วต่างๆ) วัตถุดิบจากธรรมชาติ (ยางพารา ไม้สัก และเนื้อไม้แข็ง)

- **สินค้านำเข้าสำคัญ** ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์การขนส่ง สินค้าอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน เคมีภัณฑ์ อาหารและสัตว์มีชีวิต และน้ำมันจากพืชและสัตว์

เม็กซิโก

- **สินค้าส่งออกสำคัญ** ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เบ็ดเตล็ด สินค้าอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน อาหารและสัตว์มีชีวิต เคมีภัณฑ์และยา น้ำมันจากสัตว์และพืช

- **สินค้านำเข้าสำคัญ** ได้แก่ สินค้าอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน เครื่องจักรอุปกรณ์การขนส่ง เคมีภัณฑ์และยา อาหารและสัตว์มีชีวิต เครื่องดื่มและยาสูบ น้ำมันจากสัตว์และพืช

ศรีลังกา

- **สินค้าส่งออกสำคัญ** ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เบ็ดเตล็ด อาหารและสัตว์มีชีวิต (ชา, มะพร้าวแห้ง) อุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน

- **สินค้านำเข้าสำคัญ** ได้แก่ สินค้าอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน เครื่องจักรและอุปกรณ์ การขนส่ง ผลิตภัณฑ์เบ็ดเตล็ด และอาหารและสัตว์มีชีวิต

7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรี BIMSTEC

7.1 BIMSTEC เป็นตลาดขนาดใหญ่ที่น่าสนใจซึ่งมีประชากรรวมกันประมาณกว่า 1,350 ล้านคน ซึ่งไทยจะได้ประโยชน์ในการขยายการค้าและการลงทุนไปยังเอเชียใต้ ดังนั้นประเทศที่สามารถขยายเข้าสู่ตลาดได้ในระยะแรกๆ ก็จะได้รับประโยชน์ก่อน ปัจจุบันประชากรของประเทศเหล่านี้สนใจที่จะเลือกบริโภคสินค้าที่มีความหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักร รถยนต์และอุปกรณ์

7.2 เป็นแหล่งวัตถุดิบแหล่งใหม่ของไทยที่จะนำเข้ามาผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิต

7.3 BIMSTEC เป็นตลาดใหม่ซึ่งช่วยไทยลดการพึ่งพาสหรัฐอเมริกา และบรรเทาปัญหาภาวะการแข่งขันของไทยในตลาดหลัก เช่น สหรัฐฯ สหภาพยุโรปที่กำลังประสบอยู่ได้

7.4 ช่วยลด/เลิกอุปสรรคทางการค้าทั้งด้านภาษี และที่ไม่ใช่ภาษีระหว่างประเทศสมาชิกลง อันจะส่งผลให้การค้าระหว่างกันมีความคล่องตัวมากขึ้น และทำให้สมาชิกมีการปรับมาตรฐานกฎเกณฑ์ของประเทศสมาชิกให้สอดคล้อง และเป็นมาตรฐานเดียวกันได้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น มีการปรับมาตรฐานด้านสุขอนามัย พิธีการศุลกากร เป็นต้น

7.5 อนุภูมิภาคนี้มีพื้นที่เชื่อมโยงติดต่อกัน โดยไทยจะเป็นประเทศเชื่อมโยงภูมิภาคเอเชียและเอเชียใต้ หากมีความร่วมมือทางด้านคมนาคมและโทรคมนาคมก็สามารถเชื่อมโยงระหว่างกันได้ เช่น การเชื่อมถนนจากไทยไปพม่าเพื่อเข้าสู่บังกลาเทศ และอินเดีย

หรือการพัฒนาท่าเรือระนองของไทยสู่ทะเลอันดามันและอ่าวเบงกอล จะเป็นการช่วยลดต้นทุนการขนส่งเพื่อส่งเสริมการค้าในอนุภูมิภาคนี้ และสามารถเชื่อมโยงไปภูมิภาคอื่น ๆ ได้

8. ข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคทางการค้าในกลุ่ม BIMSTEC

8.1 ประเทศสมาชิกในกลุ่ม BIMSTEC มีรายได้เฉลี่ยต่อคนประมาณ 747.71 เหรียญสหรัฐฯ (ในปี 2547) จึงมีอำนาจซื้อไม่มากนัก

8.2 ประเทศสมาชิก BIMSTEC บางประเทศยังคงมีมาตรการทางการค้าที่ซับซ้อนมาก โดยเฉพาะอินเดียที่ยังคงมีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีไขว่คว้า อาทิ นโยบายนำเข้าสินค้าบางชนิดที่อนุญาตให้ตัวแทนของรัฐเป็นผู้นำเข้าได้เพียงผู้เดียว และอินเดียมีพิธีการทางศุลกากรที่ค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศสมาชิก นอกจากนี้ เรื่องมาตรฐานและการทดสอบมาตรฐานเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออก ซึ่งหลายประเทศสมาชิกยังมีมาตรฐานที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

8.3 ข้อจำกัดด้านสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานของประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการขยายการค้าระหว่างกันเท่าที่ควรทำให้การขนส่งสินค้ามีต้นทุนสูง ข้อจำกัดด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น

- ภูมิภาค ไม่มีทางออกทะเล เส้นทางขนส่งสินค้าจึงมีข้อจำกัด ได้แก่ ทางอากาศโดยสายการบินภูมิภาคซึ่งเป็นเครื่องขนาดเล็ก และทางเรือโดยผ่านท่าเรือที่เมืองกัลกัตตาในอินเดีย

- บังกลาเทศ มีปัญหาท่าเรือแออัดโดยเฉพาะที่ท่าเรือจิตตะกอง
- พม่า ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย แต่เส้นทางคมนาคมมีสภาพชำรุดทรุดโทรม นอกจากนี้ พม่ายังมีมาตรการห้ามนำเข้าสินค้าทางเรือ 14 ชนิดด้วย
- เนปาล มีสภาพภูมิศาสตร์เป็นภูเขาและไม่มีพรมแดนติดทะเล จึงอาศัยการขนส่งทางเรือผ่านอินเดีย (กัลกัตตา) และบังกลาเทศ (จิตตะกอง)

8.4 สถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่มีเสถียรภาพและนโยบายเศรษฐกิจ รวมทั้งปัญหาภัยธรรมชาติที่บางประเทศเผชิญ ซึ่งจะส่งผลอันเป็นอุปสรรคในการขยายการค้าในกลุ่ม BIMSTEC อาทิ กฎาน มีนโยบายเปิดเสรีทางเศรษฐกิจอย่างช้า ๆ แบบค่อยเป็นค่อยไป ขณะที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของประเทศมาก เนปาล และศรีลังกามีความไม่มั่นคงทางการเมือง เป็นต้น

9. แนวทางการปรับตัวของประเทศสมาชิก BIMSTEC

9.1 แต่ละประเทศจะต้องปรับปรุงระเบียบ และมาตรการทางการค้าที่มีไม่เหมาะสมที่ซับซ้อนให้โปร่งใสและสอดคล้องกับกติกาสากลมากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า และการลงทุนภายใต้เขตการค้าเสรี BIMSTEC

9.2 การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมและการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานจะเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยจะนำไปสู่การอำนวยความสะดวกในการขยายการค้า การลงทุน และส่งเสริมการท่องเที่ยว

9.3 ปรับมาตรฐานการตรวจสอบสินค้าให้สอดคล้อง และเสริมสร้างความร่วมมือการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมกัน

10. การปรับตัวของไทยเพื่อรองรับ FTA

ผู้ประกอบการภายในประเทศจะได้รับประโยชน์สูงสุดจาก FTA โดยจะต้องมีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันทางการค้าที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ภาครัฐ จะทำการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับตัวของ อุตสาหกรรมภายในประเทศด้วย

ผู้ประกอบการไทยอาจเสริมสร้างศักยภาพทางการค้าในแนวทาง ดังนี้

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การจัดการ การบริหารต้นทุน ปรับใช้เทคนิค การผลิตที่ทันสมัย
- 2) พัฒนาสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อขยายตลาดเชิงรุก และปรับมาตรฐานสินค้าให้สูงขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อถือในสินค้าของไทยให้เป็นที่รู้จักในกลุ่ม ประเทศ BIMSTEC
- 3) มีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อเสริมสร้างโอกาส ทางการแข่งขัน
- 4) พัฒนาฝีมือแรงงานและช่างเทคนิค ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและ เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป
- 5) ขยายช่องทางการขนส่งสินค้าให้เข้าถึงผู้บริโภคโดยเร็ว และทันเวลา
- 6) ปรับเปลี่ยนแหล่งวัตถุดิบ โดยใช้วัตถุดิบจากประเทศสมาชิก ซึ่งจะช่วยลดต้นทุน ทางการค้าและเพื่อให้ได้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเรื่องแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้เขตการค้าเสรี

11. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ FTA BIMSTEC

กระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

44/100 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลบางกระสอ จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์: 02-507-7401

โทรสาร: 02-547-5630-1

Website: <http://www.dtn.go.th>

<http://www.thaifta.com>

กรมการค้าต่างประเทศ

กองสิทธิประโยชน์ทางการค้า

44/100 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลบางกระสอ จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์: 02-547-4815

โทรสาร: 02-547-4816

Website: <http://www.dft.moc.go.th>

E-mail: tpdff@moc.go.th

กรมส่งเสริมการส่งออก

44/100 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลบางกระสอ จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์: 02-507-7999

โทรสาร: 02-507-8091

Website: <http://www.depthai.go.th>

กระทรวงการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ถนนพระราม 6 กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์: 02-273-9020

โทรสาร: 02-273-9168

Website: <http://www.mof.go.th>

กรมศุลกากร

ถนนสุนทรโกษา เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์: 02-249-0431-40

โทรสาร: 02-249-2874

Website: <http://www.customs.go.th>

กระทรวงการต่างประเทศ

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์: 02-643-5248-9

โทรสาร: 02-643-5247

Website: <http://www.mfa.go.th>

E-mail: interecon@mfa.go.th

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์: 02-940-5550-1

โทรสาร: 02-940-7210

Website: <http://www.oae.go.th>

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.)

ถนนราชดำเนินนอก เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์: 02-280-3906-7

โทรสาร: 02-280-3885

Website: <http://www.acfs.go.th>

กระทรวงอุตสาหกรรม

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ถนนพระราม 6 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์: 02-202-4336

โทรสาร: 02-202-4308

E-mail: <http://www.oie.go.th>

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ถนนพระราม 6 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์: 02-202-3301-4

โทรสาร: 02-202-3415

Website: <http://www.tisi.go.th>

E-mail: thaistan@tisi.go.th

สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ

สำนักงานพาณิชย์ ณ กรุงฮานอย บังกลาเทศ

นายอินทร หวันแก้ว

อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายการพาณิชย์)

Mr. Inthorn Wankeao

Minister Counsellor (Commercial)

Office of Commercial Affairs, Royal Thai Embassy

โทรศัพท์: 001-88-02-8850056-8
โทรสาร: 001-88-02-8850059
E-mail: thaitrad@dhaka.net

สำนักงานพาณิชย์ ณ กรุงนิวเดลี อินเดีย

นายชวลิต โรจนประภายนต์
อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายการพาณิชย์)
Mr. Chavalit Rojjanaprapayon

Minister Counsellor (Commercial)

Office of Commercial Affairs, Royal Thai Embassy

โทรศัพท์: 001-91-11- 2410 5608, 2410-5610
โทรสาร: 001-91-11- 2410 5609
E-mail: nddepthai@depthai.go.th

สำนักงานพาณิชย์ ณ มุมไบ อินเดีย

นายประกอบ ปัญจเจริญศิริ
กงสุล (ฝ่ายการพาณิชย์)

Mr. Prakob Panjacharoensiri

Consul (Commercial)

Thai Trade Center, India

โทรศัพท์: 001-91-222- 282 2160, 284 6031
โทรสาร: 001-91-222- 287 0321
E-mail: thaitradecentre@hathway.com

สำนักงานพาณิชย์ ณ กรุงย่างกุ้ง

นายมาตยวงศ์ อมาตยกุล
อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายการพาณิชย์)

Mr. Matayawongse Amatyakul

Minister Counsellor (Commercial)

Office of Commercial Affairs, Royal Thai Embassy

โทรศัพท์: 007-951-558-628, 558-556 ext. 7041

โทรสาร: 007-951-558-644

E-mail: thaitrade.ygn@mptmail.net.mm

สถานเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศ

สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกาฐมาณฑุ ประเทศเนปาล

Royal Thai Embassy

167/4 Ward No. 3, Maharajgunj-Bansbari Road,

P.O. Box. 3333, Kathmandu

โทรศัพท์: (977 1) 4371410, 43711411

โทรสาร: (977 1) 4371408, 4371409

E-mail: thaiemb@wlink.com.np

Website: www.thaiembassy.org/kathmandu

สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโคลัมโบ ประเทศศรีลังกา

9th Floor, Green lanka Towers,

46/46 Nawam Mawatha,

Colombo 2 Sri Lanka

โทรศัพท์: (9411) 230-2500-3, 230-4514, 230-2482

โทรสาร: (9411) 230-4511-2

Mobile: (882) 167000507

E-mail: thaicmb@sltnet.lk

Website: www.thaiembassy.org/colombo

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
Call center: 0-2507-7555
Website: www.thaifta.com และ www.dtn.go.th